

da jeg efter Opfordring stillede mig til Valg til Rigsdagen den 1ste December f. A., at jeg vilde tale for, at der skulde anlægges en Rigsretsaction mod Ministeriet, netop fordi jeg meente, at hvad vi vilde, at Andre skulle gjøre mod os, det skulle vi ogsaa gjøre mod dem, og dengang ønskede enhver Embedsmand, at hvis Ministeriet havde Noget imod ham, at det da ikke uden videre som en hemmelig Ret skulde kaste ham fra Embedet, men at det, hvis det havde nogen Anse imod ham, vilde lade hans Færd undersøge ved Landets Domstole, saa at han kunde blive dømt efter Lov og Ret; dette ønskede jeg mig selv som Embedsmand, men det Samme maatte jo ogsaa Ministeriet ønske for sit Vedkommende, eftersom det atter og atter har maattet høre svarere og svarere Beskyldninger, ja det er jo endogsaa blevet sagt og gjentaget her i Thinget, at Rigsdagen ikke kunde give een af Ministrene det Vidnesbyrd, at han havde tjent Staten tro og ærlig m. m.; men hvad er der ikke sagt paa andre Steder, hvad er der ikke udraabt paa Torve og Gader om Ministeriet? Er det derfor ikke godt, at det høie Ministerium kan faae Leilighed til, hvis det ikke er saa skyldigt, som vi for Exempel og mange Andre antage, da at forsvare sin Sag. Jeg mener netop, at fordi vi skulle følge det gamle Ord: „Hvad I vilde, at Andre skulle gjøre mod Os, det skulle I ogsaa gjøre mod dem“, derfor skulle vi sætte Ministeriet under Rigsretsaction, og da man har indskrænket Ankeposterne i saa høi Grad, lad os holde desto fastere ved dem, der ere tilbage.

Grundtvig: Ja, det gjør mig ondt, om jeg har talt nogen Rigsdagsmand for nær; men jeg kan dog ikke skjønne rettere, end, naar man ved en Leilighed som denne, gjør et Forslag til at indskrænke Søgmaalet, saaledes som man dog i Grunden taget veed, at det ikke vil blive indskrænket ved Afstemningen i Thinget, og man da siger, at hvis man ikke kan faae det saaledes efter sit Hoved, saa vil man stemme imod det Hele, saa kan jeg ikke skjønne, at man har stillet det Endringsforslag, fordi man vil have Actionen, men fordi man ikke vil det (Tscherning: Prøv paa det!). Ja, vi vide

nok hvad det Slags Prøve har at betyde. Naar det forøvrigt oftere er sagt, at det af Mindretallet stillede Forslag kun er en Anvendelse af den Grundsaetning, at den rette Veje til at opnaae Betydning er at opgive sin Ret i ni Tilfælde og kun staae paa den i det ene, saa er det ganske vist, at Erfaringen ganske modsiges det, og med Hensyn til Erstatningen synes det mig at være en ligesvem Sag, at hvad der giver os Ret til at kræve Erstatning for 4 Skilling af hvad her er navnt, ogsaa giver os Ret til at kræve Erstatning for det Hele, da hvad der giver os Retten er ene og alene, at det er en Overstridelse af Bevillingen. Skulde vi derfor nu sætte Sagen saaledes, at vi opgav de ni Tiendesdele, eller hvad det nu kan være, af det, vi kræve Erstatning for, fordi vi ikke vare sikke paa, om vi havde Ret til at kræve denne Deel af Beløbet? — Dette synes mig at være den Tankegang, som den ærede Rigsdagsmand for Holbet Amts 2den Valgkreds (Tscherning) vilde tilraade os; — og at vi desto stærkere skulde paa staae vor Ret til de Tusinder, som bleve tilbage. Men jeg kan dog ikke skjønne rettere, end at vi i saa Fald gjøre Alt, hvad vi kunne for slet Intet at faae; thi, naar vi ikke have anden Ret til det, vi forbeholde os at kræve Erstatning for, end til det, vi have opgivet, saa vil det gaae, som det er gaaet ved alle andre Pengesager, at, naar vi have et Krav og selv erklære vor Ret til det Hele for tvivlsom og sige, at det Samme, som skulde give os Ret til det Hele, maa ogsaa give os Ret til Noget af det, saa maae vi sikkert derved fradømme os Ret til det Hele. Med Hensyn til hvad der er talt om, at Erstatningskravet var tvivlsomt i Henseende til Rustningerne, og at man derfor skulde tage sig meget iagt for at gjøre det gjældende, da er det gjentagne Gange anført af den ærede Rigsdagsmand for Holbet Amts 2den Valgkreds (Tscherning), at Feilen herved var, at vi toge Sagen saaledes, som den stillede sig for os, at vi bedømte Ministrene saaledes, som om vi havde været i deres Sted, da vi derimod, efter Hveres Mening, skulde betragte og bedømme deres Handlemaade efter den Maade, hvorpaa de faae Tingene. Det er jo vist, at dersom vi